Rozsudek Nejvyššího soudu SR ze dne 19.12.1991, sp. zn. 3 Cz 61/91, ECLI:CZ:NSSR:1991:3.CZ.61.1991.1

Číslo: 54/1992

Právní věta: Ak vezme účastník svoj návrh na začatie konania späť, ide o procesný úkon voči súdu, ktorým prejavuje vôlu, aby sa nekonalo a o veci meritórne nerozhodovalo. Uplatnený nárok však späťvzätím návrhu nezaniká a možno ho uplatniť znova.Pre zmenu rozhodnutia o výživnom je rozhodujúca závažná zmena pomerov a nie je rozhodujúce, či a kedy došlo k späťvzatiu návrhu na zvýšenie výživného pre maloleté deti.

Soud: Nejvyšší soud SR

Datum rozhodnutí: 19.12.1991

Spisová značka: 3 Cz 61/91

Číslo rozhodnutí: 54

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Řízení před soudem, Výživné dítěte, Změna rozhodnutí soudního, Zpětvzetí návrhu, Zpětvzetí žaloby

Předpisy: 94/1963 Sb. § 99 99/1963 Sb. § 96

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 54

Ak vezme účastník svoj návrh na začatie konania späť, ide o procesný úkon voči súdu, ktorým prejavuje vôľu, aby sa nekonalo a o veci meritórne nerozhodovalo. Uplatnený nárok však späťvzätím návrhu nezaniká a možno ho uplatniť znova.

Pre zmenu rozhodnutia o výživnom je rozhodujúca závažná zmena pomerov a nie je rozhodujúce, či a kedy došlo k späťvzatiu návrhu na zvýšenie výživného pre maloleté deti.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. 12. 1991, 3 Cz 61/91)

Matka maloletých detí podala návrh na zvýšenie výživného z dôvodu zmeny pomerov. Okresný súd v Prešove rozsudkom zmenil rozsudok zo 14. 11. 1984 a zvýšil výživné pre maloletú A. O. z 350 Kčs na 450 Kčs mesačne (počnúc 1. 9. 1990 do budúcna), ktoré je otec povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred do rúk matky. Nedoplatok za obdobie od 1. 9. 1989 do 31. 8. 1990 vo výške 1100 Kčs povolil otcovi splácať spolu s bežným výživným v mesačných splátkach 100 Kčs, pod stratou výhody

splátok. V prevyšujúcej časti návrh zamietol.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie matky doplnil dokazovanie a rozsudkom z 31. 10. 1990 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zvýšení výživného na maloletú A. O. tak, že otec je povinný od 1. 9. 1990 prispievať na ňu 500 Kčs mesačne; zmenil rozsudok súdu prvého stupňa aj vo výroku o dlžnou výživnom na maloletú A. O. tak, že za obdobie od 1. 9. do 31. 10. 1990 dlžné výživné 2100 Kčs zaviazal otca zaplatiť do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia, do rúk matky.

Uznesením z 20. 2. 1991 potom odvolací súd opravil podľa ustanovenia § 164 O. s. p. výrok svojho rozsudku o dlžnom výživnom pre maloletú A. O. tak, že za obdobie od 1. 9. 1990 do 31. 10. 1990 robí dlžné výživné 300 Kčs a otec je povinný ho zaplatiť do tridsať dní do rúk matky.

Odvolací súd dospel k odchylnému záveru ako súd prvého stupňa, lebo zistil, že uznesením súdu prvého stupňa zo 4. 7. 1990 bolo konanie o zvýšení výživného zastavené v dôsledku späťvzatia návrhu matkou maloletej A. O. Preto podľa jeho názoru bolo potrebné skúmať, k akej zmene došlo len od tohto rozhodnutia. Za poslednú úpravu výživného považoval odvolací súd uznesenie o zastavení konania o zvýšení výživného od 4. 7. 1990 a preto výživné na maloletú A. O. zvýšil len od tohto dátumu. Z uvedeného dôvodu vydal aj opravné uznesenie, lebo v rozsudku nesprávne vyčíslil dlžný obnos už od 1. 9. 1989.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SR, tak, že týmito rozhodnutiami odvolacieho súdu bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Ak sa zmenia pomery, môže súd i bez návrhu zmeniť dohody a súdne rozhodnutia o výživnom pre maloleté deti (§ 99 ods. 1, veta prvá, Zák. o rod.).

Rozsudky o výchove a výžive maloletých detí a o obmedzení rodičovských práv možno zmeniť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery (§ 163 ods. 2 O. s. p.).

Navrhovateľ môže so súhlasom súdu vziať za konania návrh na jeho začatie späť, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh účinne vzatý celkom späť, súd konanie zastaví (§ 96 ods. 1, veta prvá a druhá pred bodkočiarkou, O. s. p.).

Odvolací súd zmení rozhodnutie, ak súd prvého stupňa rozhodol nesprávne, hoci správne zistil skutkový stav (§ 220 ods. 1 O. s. p.).

Pri rozhodovaní o zmene výživného treba zistiť, či došlo, v akom rozsahu a odkedy k zmene pomerov na strane oprávneného dieťaťa i na strane obidvoch povinných rodičov. Pre zmenu rozhodnutia o výživnom je rozhodujúca závažná zmena pomerov a nie je rozhodujúce, či a kedy došlo k späťvzatiu návrhu na zvýšenie výživného zo strany matky oprávnených maloletých detí. Súd totiž môže vo veci konať i bez návrhu (§ 99 ods. 1 Zák. o rod.). Napokon späťvzatie návrhu je oprávnením navrhovateľa disponovať so svojím návrhom. Ak vezme účastník svoj návrh na začatie konania späť, ide o procesný úkon voči súdu, ktorým prejavuje vôľu, aby sa nekonalo a o veci meritórne nerozhodovalo. Uplatnený nárok však späťvzatím návrhu nezaniká, a možno ho uplatniť znovu. Rozhodnutie súdu o zastavení konania nie je rozhodnutím vo veci samej a preto s týmto rozhodnutím nie je možné spájať hmotnoprávne a procesnoprávne účinky meritórneho rozhodnutia. Späťvzatie návrhu je len dispozícia s konaním, nie s nárokom samým a navrhovateľ sa s týmto prejavom vzdáva iba práva, aby súd v tomto konaní a jeho právach rozhodoval.

Odvolací súd nepostupoval správne, keď rozhodoval o návrhu o zvýšení výživného iba za obdobie od právoplatnosti uznesenia o zastavení konania do času svojho rozhodnutia. Mal spoľahlivo zistiť, kedy

došlo ku zmene pomerov oprávnenej maloletej A. O. a povinných osôb, a podľa toho určiť počiatok zmeny vyživovacej povinnosti. Pre určenie doby, od ktorej sa mení skoršie súdne rozhodnutie o výživnom pre maloleté dieťa, nie je totiž rozhodujúce, kedy bol podaný návrh na začatie konania a novú úpravu výživného alebo kedy bolo vydané uznesenie o zahájení takého konania, prípadne ku ktorému dňu navrhli zmenu skoršieho súdneho rozhodnutia účastníci konania, ale iba kedy došlo ku zmene pomerov (porov. rozhodnutie uverejnené pod č. 54/1969 Zbierky rozhodnutí a oznámení súdov).

Keď odvolací súd vychádzal z iného právneho názoru a neobjasnil riadne všetky okolnosti významné pre rozhodovanie o zmene vyživovacej povinnosti na maloleté dieťa, porušil zákon v ustanoveniach § 153 ods. 1, § 163 ods. 2, § 159 ods. 3, § 96 ods. 1 a § 220 ods. 1 O. s. p. v spojení s ustanoveniami § 85 ods. 1, 2, § 96 ods. 1 a § 99 ods. 1 Zák. o rod. Preto Najvyšší súd SR vyhovel odôvodnenej sťažnosti pre porušenie zákona.